

At the Railway Depot

Tryggve Lundberg på Galleri Lokomotiv, till 21 maj

Den relationella konsten sägs ha sitt ursprung i skulpturen. Grabbar som Robert Smithson och Richard Long lämnade galleriet för expeditioner till avlägsna landamären varifrån de återvände med troféer; stycken av mineral eller ett fotografi, som exponerades i galleriet och skapade förbindelser till platser och fenomen som konstpubliken därmed gavs möjlighet att varsebliva. Konstnärer som undersöker nätverk, grannskap, mentala eller sociala tillstånd fullföljer, i den Sverigeaktuelle amerikanske teoretikern Hal Fosters historieskrivning, den kartläggande och platsrelaterade traditionen. Därmed finns det analogier mellan konstgalleriet, busshållplatsen och järnvägsstationen. De är platser avsedda och anpassade för kontemplation och väntan men såväl galleriet som järnvägsstationen tjänar samtidigt som utgångspunkter för turer, resor, expeditioner och undersökningar med helt andra syften och egna ändamål.

Passion och handlag

I Örnsköldsviks resecentrum sammanfaller och sammanblandas dessa kategorier. Tåg och bussar kommer och går. Galleri Lokomotiv, förankrat och drivet i Örnsköldsviks kollektiva konstnärsverkstad, kompenserar för den konstnärliga utsmyckning stationsbyggnaden inte har men många besökare kanske förväntar sig. Galleriet påminner under maj månad om en busstation och skulptören Tryggve Lundberg driver den med personlig passion för resandets många dimensioner. I utställningen *At the Railway Depot* greppar han med gott handlag vad som helst som resande och logistik alstrar. Han överför sina fynd och iakttagelser till det konstnärliga medium han finner passande. En serie fotostatkopior av tunnelbanenät i storstäder hanteras som vore de grafiska blad och ges samma dignitet som emaljmalningar av lok, järnvägsräls och stationshuset i – gissningsvis Nyåker. Bland kartografin från Berlin och New York flikar han in skissen till en tänkt busslinje i hembyn Agnäs i Bjurholms kommun. En väl iscensatt fotografisk svit från busshållplatser inom Umeås lokaltrafik kan tolkas som kritik av hjärtlös offentlig miljö. I en annan tolkning kan varje busshållplats uppfattas som ett skulpturalt verk med de högre krav på utformningen som därmed infinner sig. *The sculpture isn't put in a place, the sculpture is that place* sades det i ett protokollfört samtal mellan Robert Smithson och hans vänner på 1960-talet. Lundberg själv har förslag på hur en hållplats i Överboda i Umeå kommun skulle kunna utsmyckas och utformas. Förslaget är utfört i full skala och utstrålar en omsorg som är svår att avvisa. En samtidstypisk flicka sitter ensam på sin resväska och kommunicerar lutad över sin mobiltelefon. Initialerna TLT på den stolpe varje busshållplats bör ha för att tas på allvar står för Tryggve Lundbergs trafik. Stolpen spelar en nyckelroll under utställningstiden.

Bussturer till och från galleriet

Inför utställningen har Lundberg bett två kvinnor boende i Örnsköldsvik att föreslå nya personligt dragna busslinjer där de utvalda hållplatserna markeras med de stolpar konstnären utformat. Dessa busslinjer trafikerades med flera turer under vernissagedagen. Passagerarna fick ta del av kvinnornas nedtecknade personliga berättelser som både var poetiska och självbiografiska. Resorna dokumenterades i en videoupptagning som kommer att återföras och installeras i galleriet under utställningstiden.

Vad jag saknar i utställningen vid mitt besök en vecka efter vernissagen är en tydligare förbindelse till den immateriella delen av Lundbergs verk: den utstakade resan genom delar av Örnsköldsvik och Domsjö, som vidgar utställningen till så mycket mer än de materiella objekt som ryms inom galleriets väggar. En kartskiss med de utvalda hållplatserna och de båda kvinnornas egna berättelser finns ju redan för handen och sådant har i den relationella estetiken lika högt värde som en videoprojektion. Balansen mellan materiellt och immateriellt, objekt och flyktig händelse som Lundberg möjligen eftersträvar uppstår förhoppningsvis när även videon ges plats i utställningsrummet.

Lundberg har gjort en underökning av resandets etnografi som både omfattar resandets artefakter och dess platser där tidsaspekten avspeglas i de situationer och miljöer för väntan resenären

försätts i. Att vänta på bussen i Överboda jämförs med väntan på tunnelbanan i New York. Konstnären ansluter sig till en mäktig tradition genom att, i Smithsons och Longs anda, inkorporera resan, färden, bussturen, den personliga routen i sin skulpturala verksamhet och göra galleriet till utgångspunkt och mål för denna flyktiga form av *land art*. För Galleri Lokomotiv är det ett avgörande bevis för viljan och förmågan att verka både innanför och utanför galleriets fyra vita väggar.

Text och foto: Margareta Klingberg
Volym 2011-05-10